

התייחסות גרינפיס בנושא יעד ייצור חשמל באנרגיה מתחדשת לשנת 2030

גרינפיס מברך על נכונות רשות החשמל לקבל התייחסות בנוגע להעלאת היעד לייצור חשמל מאנרגיה מתחדשת. אנו סבורים כי יש לעלות את היעד ל-50% לקראת 2030. ברצוננו להציג בפניכם מספר נקודות אשר עשויות להמחיש עד כמה הדבר אפשרי. מדובר במנופים שזיהינו כטעונים התייחסות מצד הרשות על מנת להגדיל באופן משמעותי את היעד ולהתקדם לקראת כלכלה דלת פחמן.

תחומי העיסוק וההתמחות של רשות החשמל

- (1) נקודת התורפה העיקרית בקביעת יעד נמצאת באופיה של רשות החשמל כגוף שמורכב בעיקר מכלכלנים, כשבפועל אנו סבורים כי המעבר האנרגטי יתאפשר במידה ורשות החשמל תתוגבר באנשי תכנון ומהנדסי חשמל. שילוב זה של כוחות יאפשר בחינה מעמיקה של היישומות ושל היעילות של מערך ענף של ייצור חשמל מאנרגיה סולארית במרחב הבנוי.
- (2) נוסף על כך, אנו סבורים כי רשות החשמל צריכה לחלק את פעילותה בין ייצור חשמל לבין חסכון בחשמל ולתת העדפה לחסכון בחשמל על פני ייצורו, כפי שנראה בהמשך.

הגדלת היעד ל-50% חשמל מתחדשות ב-2030 והפקתו מהמרחב הבנוי

- (3) ניתן לקבוע יעד של 50% ב-2030 כשרובו ככולו מהחשמל יגיע מהמרחב הבנוי, כפי שקובע עבודת מיפוי ממצה שהוציא לאחרונה המשרד להגנת הסביבה. על מנת לממש יעד כזה, יש להפוך את ייצור חשמל מאנרגיה סולארית במרחב הבנוי לחובה על פי חוק.
- (4) שילוב של אנשי תכנון הכרחי על מנת להניע מהלכים של חיוב שילוב מערכות סולאריות בכל מבני מגורים, חניות וכן בשורה של מקומות במרחב הבנוי. אם עבודת רשות החשמל תיוותר בעיקרה כלכלית ולא תכלול נדבך תכנוני משמעותי, אנו סבורים כי יהיה קשה לקדם את הרגולציה המתאימה.
- (5) נוסף על כך, שילוב של מהנדסי חשמל הכרחי על מנת לתמחר בצורה נכונה את עלותו של חשמל סולארי שנוצר במרחב הבנוי. יש לכך כמה היבטים שרשות החשמל לא לוקחת בחשבון, לעניות דעתינו:
 - חשמל סולארי שנוצר בנקודה מסויימת באזור החלוקה נשאר באותו אזור חלוקה, כלומר מתחת לאותו תחמ"ש. ייצור סולארי מאסיבי במרחב הבנוי, הוא ייצור שנצרך במקום הייצור או בסמוך לו. עלויות הרשת יהיו בהתאם, נמוכות.
 - ריבוי מקומות הצריכה באזור החלוקה, תחת אותו תחמ"ש, מקטין באופן משמעותי את הצורך בכושר אגירה. סביר להניח שעיקר האגירה צריכה להיות מבוזרת אך ברמה של תחמ"ש ולא ברמה של בית או נקודת קצה.
- (6) מהנקודות האלה, אנו מציעים לייצר רגולציה שתלווה את החיוב להתקין מערכות סולאריות בנקודות השונות במרחב הבנוי. רגולציה זו תהיה דומה למונה נטו ותקבע שלושה סוגים של תעריפים: תעריף של צריכה במקום (למעשה חסכון של עלות קוט"ש לפי תעריף החשמל); תעריף של קוט"ש שמועבר לנקודה אחרת באזור החלוקה (עלות קוט"ש לפי תעריף החשמל פחות עלות מעבר תחת אותו אזור תחמ"ש ועלויות כלליות של המערכת); ותעריף של קוט"ש נאגר (עלות קוט"ש לפי תעריף החשמל פחות עלות מעבר תחת אותו אזור תחמ"ש ופחות עלות אגירה). כך ניתן להגיע למצב בו יש חסכון משמעותי גם לאזרחים וגם למדינה.

תפקיד חח"י באגירה וחסכון בהשקעות רשת

- (7) אחד השינויים החשובים ברגולציה הוא לאפשר לחברת החשמל להחזיק מערכות אגירה במתחם התחמ"שים ולהימנע מרגולציה מורכבת שמנסה לתפוס שתי ציפורים במכה אחת: גם לייצר חשמל סולארי וגם להחליש את חברת החמשל.
- (8) מנגד, יצירת אחוזים גבוהים של חשמל סולארי במרחב הבנוי מייצרת חלק מהשקעות הרשת. למיטב ידיעתנו, הרפורמה במשק החשמל מאפשרת לחח"י להשקיע עד 15 מיליארד ש"ח בשיפור הרשת. הכרחי לבחון השקעות אלו לאור יצירת מערך חשמל מבוזר ומתבסס על המרחב הבנוי. במיוחד כשהצדקה העיקרית להשקעות רשת הינה שזה יאפשר להכניס אחוזים גבוהים של אנרגיה ירוקה.

יצירת יעד משולב של אנרגיה מתחדשת והתייעלות אנרגטית ומתן תיעודף התייעלות אנרגטית

- (9) יש לייצר יעד משולב של אנרגיה מתחדשת והתייעלות אנרגטית, בהעדפה על התייעלות אנרגטית. ישראל צריכה להפוך למאופסת פחמן תוך פחות משלושה עשורים. ולהגיע להפחתה של עשרות אחוזים בפליטות גזי חממה תוך עשר שנים. יצירת יעד משולב אנרגיה מתחדשת – התייעלות אנרגטית תיתן לרשות החשמל את הגמישות הנדרשת על מנת להשיג את היעד תוך הסתכלות על שורה של פרמטרים: עלות תועלת של כל צעד, התכנות תכנונית ורגולטורית, התחשבות בתמורות הטכנולוגיות שחלות בעולם האנרגיה.
- (10) בין ייצור חשמל באנרגיה מתחדשת לבין התייעלות אנרגטית, רשות החשמל צריכה לתת העדפה לתחום התייעלות באופן מאוד משמעותי וזו מן הסיבות הבאות:
- חסכון באנרגיה משפר באופן מיידי את איכות החיים של התושבים (למשל בניה ירוקה).
 - חסכון באנרגיה הוא במהות צעד של No Regret: מאות אלפי יחידות דיור ייבנו בשנים הקרובות בלאו הכי ולא יחכו כדי להבנות. לעומת זאת, תמיד ניתן לדחות השקעה בבניית תחנות כח חדשות במידה והדבר אפשרי.
 - חלק מצעדי התייעלות אנרגטית בעלי החזר על ההשקעה טובים יותר מצעדים לקידום אנרגיה ירוקה.
- (11) לרשות החשמל יש שני כלים עיקריים כדי להשפיע על חסכון באנרגיה: הכלי הראשון הוא חיוב בניה מאופסת אנרגיה (או לפחות ירוקה עם יעילות אנרגטית גבוה).
- (12) הכלי השני הוא יצירת תעריף חשמל דיפרנציאלי, בדומה לתעריף המים.

אנו עומדים לרשותכם על מנת לבחון נקודות אלה יותר לעומק ונתמוך ברשות בבחינה וביישום תוכנית אשר תתייחס אליהם.

בברכה,

ד"ר יונתן אייקנבאום
מנהל גרינפיס ישראל

טל: 052-6010867 דוא"ל: jaikhenb@greenpeace.org